
KISKUNHALAS VÁROS

IDEGENFORGALMI KONCEPCIÓJA

2007 – 2013.

Tartalom

Bevezetés

I. Helyzetértékelés

1. Vonzerők

A) Természeti vonzerők

B) Kulturális vonzerők

1. Épületek, intézmények, gyűjtemények

a) Középületek

b) Szakrális épületek

2. Helyi jelentőségen túlmutató kulturális értékek

a) A halasi csipke a Hungaricum Klub tagja

b) A gyógy- és termálvíz

c) Köztéri szobrok

d) Rendezvények

e) Gasztronómia

f) A szőlő és a bor

g) Speciális helyi termékek

2. Fogadási feltételek

A) Közlekedés

1. Közutak

2. Kerékpárút

3. Vasút

4. Határforgalom

B) Szálláshelyek

3. Analízis (összefoglalás)

A) Erősségek

B) Gyengeségek

C) Lehetőségek

D) Veszélyek

II. Fejlesztési koncepció

1. Fejlesztési stratégia

2. A város turizmusának fejlődését általában szolgáló programok

3. Termékcsoport-fejlesztési lehetőségek

A) A halasi csipke és a halasi kultúra

- B) Gyalogolni jó! – túrázás Halas határában**
- C) Lóra fel!**
- D) Halasi kultúra: Üzleti, kulturális és rendezvényturizmus**
- E) Csillagtúrák Halasról**
- F) 5nap – 5víz**
- G) Színes programok**
- H) Vadászturizmus**

4. Kiskunhalas Város Önkormányzata feladatai a koncepció megvalósításában

5. Gazdasági feltételek

6. Intézkedési terv

Bevezetés

Kiskunhalas Város Önkormányzata fontos feladatának tartja a turizmus, idegenforgalom és városimázs szakterületet, mint a következő évek egyik gazdasági húzóágazatának fejlesztését. Bár a korábbi években voltak már kezdeményezések, tervek e tárgyban, de ezek egyrészt finansziális, másrészt prioritásbeli okokból nem kerülhettek megvalósításra. Az azóta eltelt időszakban megváltoztak a külső körülmények is (Magyarország EU-tagsága, EU-források bevonásának lehetősége).

*Az e szakterülettel kapcsolatos elvek megjelennek Kiskunhalas 2007-2013 közötti időre szóló **gazdasági programjának 8. pontjában** is. Az Önkormányzat elkötelezte magát egy idegenforgalmi koncepció és végrehajtási program kidolgozása mellett. Ennek érdekében a 2007. évi munkatervébe felvette a koncepció megtárgyalását és elfogadását.*

Az a törekvés, hogy az előkészítés minél szélesebb szakmai körben történjen, megvalósult. Tavasszal elkészült egy munkaanyag, amelyet megkaptak a turizmust és idegenforgalmat érintő szereplők, szakemberek.

A visszaérkezett javaslatok beépítésre kerültek a dokumentum-tervezetbe. Hogy a koncepció a végleges formáját felölthesse és minden olyan lényeges momentumot tartalmazzon, ami e terület fejlesztéséhez szükséges, ennek érdekében fórumon, széles szakmai plénumon is a dokumentumot az érintettek megvitatták.

*A koncepció fontos része a 6.) pontban található **Intézkedési terv**, mely konkrétan felsorolja Kiskunhalas Város Önkormányzatának az Idegenforgalmi koncepció elfogadása utáni végrehajtandó feladatait.*

A koncepció összeállításánál felhasznált dokumentumok:

-276/2002. Kth.

-77/2003. VFBH. (2003.05.20.) Középtávú Idegenforgalmi Intézkedési Terv

- Kistérségi Iroda: Adalék a Gazdasági Program 2002 – 2006. féléves beszámolójához
- Megbeszélés Kiskunhalas idegenforgalmi koncepciójához, 2005. november 2. Emlékeztető
- Ötletek Kiskunhalas idegenforgalmi koncepciójához, Kézirat, munkaanyag, 2006.
- Helyi turisztikai, információs kiadványok
- Előterjesztés - javaslat Kistérségi Idegenforgalmi és Tájékoztató Iroda (KITI) létesítésére
- GKI Gazdaságkutató Rt.: Kiskunhalas kistérség komplex területfejlesztési programja

I. HELYZETÉRTÉKELÉS

I. Vonzerők

A) Természeti vonzerők

Kiskunhalas a Duna–Tisza közén, Budapesttől 130 km-re délre, az alföldi Homokhátságon található. A harmincezer lakosú város intézményi, közigazgatási, kistérségi központ és közlekedési csomópont. A napfényes vidék természeti különlegessége a homokbuckás táj. Halast valaha tavak, mocsarak övezték, neve is innen ered. Az egykori szikes tavak közül egyedül a Sóstó maradt fenn. A mocsárvilág maradványát védett növényvilágával a Fejeték láprétje őrzi. A környék faunája is gazdag, az erdőkben, ligetekben védett madarak és négy lábúak sokasága él.

*A természeti adottságok az **aktív turizmus** – természetjárás és megfigyelés, kerékpározás, horgászat, vadászat, lovaglás, természetfotózás, tájfutás – **területén** is nagyon jól hasznosíthatók.*

Országos és nemzetközi vonzású tartós üdülési adottság a város termál/gyógyvízkészlete. Az idegenforgalmi hasznosítás – a szükséges üdülési infrastruktúra hiányosságai miatt – azonban elmarad az adottságokban rejlő potenciális lehetőségektől.

Fejlesztésre szorulnak a kerékpártúra-lehetőségek, amelyek a jó minőségű, biztonságos kerékpárutak kialakításával, másrészt a homoki erdőkkel és pusztákkal tarkított területeken a kirándulócélpontok felfűzésével illetve az egyes rekreációs területek összekötésével bővíthetők. A kerékpárúthálózat-fejlesztést a településközi és a településen belüli helyi forgalmi és a turisztikai igények egyaránt indokolják. Az országos, a megyei és a kistérségi hálózat részeként megvalósuló kerékpárutak megteremthetnék a kapcsolatot a szomszédos régiók, sőt a határon túli területek felé is.

A térség erdei, mezői gazdag vadállománya kedvező lehetőséget nyújt a vadászturizmus fejlesztése számára. A vadászterületek elsősorban apróvadban gazdagok. Fontos lenne a vadászturizmussal foglalkozó utazási irodák, a vadásztársaságok és a szálláshelyek összefogása.

A város környéke – földrajzi helyzetéből és a tradíciókból adódóan – kiváló adottságokkal rendelkezik a lótarthatáshoz és az ahhoz kapcsolódó **lovasturizmushoz**. A lovaglást kedvelőit több jól felszerelt lovas-tanya, panzió várja, ahol képzett vezetők segítségével egyre több túraútvonalat bejárva ismerkedhetnek meg a környék nevezetességeivel, természeti szépségeivel.

B) Kulturális vonzerők

1. Épületek, intézmények, gyűjtemények

a) Középületek

Halason országos jelentőségű műemlék, vagy műemlék jellegű épület alig található. Van azonban sok, városképi jelentőségű és a helyi, mezővárosi tradíciókat képviselő épület, ipartörténeti emlék, eklektikus polgárház. Fontos feladat azok karbantartása, állagmegóvása, megőrzése az utókornak.

Városháza

Halas központjának legjelentősebb épületegyüttese a szecessziós stílusú Városháza. Az épület végleges formája az 1905. évi bővítés során alakult ki, amikor a régi klasszicista városházát egy szecessziós épülettel fogták körül. Ebben kapott helyet a polgármesteri hivatal, a filmszínház és különféle üzletek.

Szilády Áron Gimnázium

A mai gimnázium neoreneszánsz épülete 1892-ben készült el, a névadó egyházi tudós, lelkész, tanár országgyűlési képviselő kezdeményezésére. Többfunkciós intézményként jött létre, az oktatást, tudományt és az iskolán kívüli művelődést is segítve.

Kaszinó

Az eklektikus stílusú kaszinó a polgári művelődés és szórakozás elit intézményeként, bálók, színi és egyéb előadások, színtereként jött létre 1897-ben. Jelenleg a városi művelődési központnak ad otthont.

Szűts József Általános Iskola

Az 1913-ra felépült, műemlék jellegű épület a népies és historizáló stíluselemeket és a modern funkcionalitás elveit egyesíti.

Csipkeház

A csipkeházat 1935-ben avatták fel. A munkaterem és múzeum azonban hamarosan kicsinek bizonyult, ezért 1939-ben kibővítették. Az épület a régi tornácos halasi házak mintájára készült. A legutóbbi felújítás 1997-ben történt. A régi Csipkeházat egy korszerű, eklektikus stílusú térrel bővítették. Az ívelt boltozatú karzattal ellátott épületszárny ad otthont különféle rendezvényeknek, konferenciáknak, kiállításoknak.

Végh-kúria

1840 körül épült lakóházként. Fő érdekessége a nyolcnyílású boltíves tornác. Műemlék jellegű épület.

A restaurált épületben a nemrégiben elhunyt Munkácsy-díjas festőművész Diószegi Balázs gyűjteményes kiállítása látható.

Thorma János Múzeum

Kiskunhalas szülötte a híres századfordulós festőművész Thorma János. Az ő nevét viseli a múzeum, ahol a festő több alkotását csodálhatják meg a látogatók. Együtt látható itt Thorma két legnagyobb történelmi festménye, a „Talpra magyar” és az „Aradi vértanúk”. A múzeum állandó kiállítása Halas, a kiskun mezőváros történetét mutatja be, a régészeti kiállításon a környék régészeti kincsei tekinthetők meg. A kéttraktusos, udvarra portikusszal nyíló klasszicista épület 1887-ben épült, lakóházként.

Sáfrík - szélmalom

Az első szélmalmot 1798-ban építették Halason. A századfordulón már 38 malom működött a városban. Mára ez az egy maradt, amely működőképes és ipartörténeti műemlék. Bejelentés alapján látogatható.

A Gyűjtemények Házában a város nemrég elhunyt díszpolgárának, Berki Violának tündérszép képeit lehet megcsodálni.

A II. Rákóczi Ferenc Szakközépiskolában vadászati kiállítás és trófeagyűjtemény tekinthető meg.

Sóstói csárda: a város északi bejáratánál a 19. század elején épült klasszicista stílusú csárda. 1862-ben Kollman István vendéglős kibővítette.

b) Szakrális épületek

Római katolikus templom

1767 és 1770 között épült fel az alsóvárosi római katolikus templom, barokk stílusban, Mária Terézia uralkodó kívánságára. A műemlék jellegű épület egy dombon áll. A templomot 1937-ben bővítették, 1944-ben két lengyel festő készítette el az új belső festést és díszítést.

Református templom

A Hősök terén álló klasszicista stílusú református templomot 1772-ben építették, végleges formáját 1904-ben nyerte el. A keményvonalú egyszerű fehér templom műemlék jellegű épület. Az épület déli oldalán található egy középkori büntetőeszköz, a szégyenkő. A templom mellé épült a modern építészet jegyeit viselő új imaház.

Zsinagóga

A klasszicizmus és a romantika keverékeként, a klasszicista elemek hangsúlyozásával 1860-ban épült fel a halasi zsinagóga. Műemlék jellegű épület. Belső elrendezése a zsidó ortodox hagyományokat követi. Ma is működik.

Régi református temető és sírkövek

Halas régi református temetőjét 1972-ben műemlékileg védett kegyeleti parkká nyilvánították. Itt található a város több híressé vált polgárának síremléke és egy sírkögyűjtemény. A temető növényzete egyben a város ősparkját alkotja.

2. Helyi jelentőségen túlmutató kulturális értékek

a) A halasi csipke a Hungaricum Klub tagja

A varrott csipke készítésének magyarországi meghonosítására a XIX.-XX. század fordulóján történtek kísérletek, de valamennyit felülmúlta a halasi csipke. Létrejött Dékányi Árpád rajztanár nevéhez fűződik, a technikát Markovics Mária dolgozta ki. A halasi csipke már 1902. évi bemutatkozásakor a magyar iparművészet szerves részévé vált. Harmonikusan egyesíti a népi díszítőkincset az új iparművészeti törekvésekkel, a reneszánsz, barokk, az úri hímzés és a szecesszió motívum- és kompozíciós gazdagságát. Számos nemzetközi kiállítás Grand Prix - díjas győztese, mely a Csipkeházban készítés közben csodálható meg.

b) A gyógy- és termálvíz

*A városi strand, termál- és gyógyfürdő három különböző hőmérsékletű fedett gyógyvizes medencével és a szabadban úszómedencével, kisedencével várja egész évben vendégeit. Az 1982 óta gyógyvízzé nyilvánított hévíz kútja napi 1200 m³ 48 °C-os jódos-alkálikus hévizet képes a felszínre hozni. A gyógyvíz alkáli-hidrogén, fluorid- és jodid-ion tartalmú. Orvosiilag javallt degeneratív ízületi betegségek, gyulladások, nőgyógyászati gyulladással járó betegségek esetén, rehabilitáció elősegítésére mozgásszervi és baleseti sérülések után. A szomszédságában álló Semmelweis kórház az orvosi felügyeletet képes biztosítani. A termál- és gyógyvízre épülő széles körű és magas színvonalú szolgáltatásoknak fontos szerepük van nem csak a különböző betegségek kezelésében, hanem az egészség megőrzésében is, az erre a motívumra épülő wellness termékcsoport kialakításában. **A fürdő fejlesztésével kapcsolatban továbbra is fennálló kérdés, hogy zibongó élményfürdő valósuljon meg hosszú távon, vagy a nyugodt, kellemes, családi fürdőzést kiszolgáló modernizáció irányát kellene erősíteni. Mindenképpen fejleszteni kell a gyógyvízre épülő szolgáltatásokat.***

c) Köztéri szobrok

Halast számos szobor, emléktábla díszíti. A látogató megnézheti többek között a halasi csata emlékművét, Dankó József „Búsuló kuruc” című, kuruc szobornak emlegetett művét, az első világháborúban elesett hősök emlékművét, a második világháború áldozatainak emlékoszlopát. Ez utóbbiak közelében Szilády Áron mellszobra található. A református templom falán Csokonai Vitéz Mihály itt jártára emlékeztető dombormű látható.

A városból elszármazott Mozer Ilonának és férjének Barth Károlynak köszönhető az utóbbi években avatott „Csipkevarrók” szobor, „Thorma János” mellszobor, és a „Hunyadi hollós” kút.

d) Rendezvények

A településen hagyományteremtő szándékkal rendszeresen megszervezett kulturális programok, rendezvénysorozatok mára ugyancsak figyelemre méltó idegenforgalmi vonzerővé váltak.

A legjelentősebb városi szintű rendezvények: Nemzetközi Díjugrató Lovasverseny, Város Napja, Halasi Hetek, Halasi Szüreti Karnevál. A Város Napja (május 6.) a helytörténet kulcsfontosságú eseményéhez, a redempcióhoz, annak elfogadása, szentesítése napjához kötődik.

A Halasi Hetek rendezvénysorozat július végétől szeptember 2. hetéig tart. Ezt zárja a Halasi Nemzetközi Szüreti Fesztivál szeptember 2. hetében. A két rendezvénysorozat kulturális- és sportrendvényeket, ünnepi műsorokat, érdekességeket, tűzijátékot kínál az érdeklődőknek.

e) Gasztronómia

A tájjellegű ételek, a készítésükhöz felhasznált nyersanyagok, fűszerek bizonyos mértékig a hagyományok ápolását jelenti. Különleges értéket jelentenek a bio- élelmiszerek, amelyek piaca egyre dinamikusabban növekszik. A halasi emberek szeretik a hasukat és vendégeiket is jól tartják. Több színvonalas vendéglátóhely várja az ide látogatókat magyaros, alföldi ízekkel. Az étlapokon megtalálhatók a Dunántúl, a környező országok ételei és egyes helyeken igazi különlegességre bukkanhatunk. Halasi ételspecialitás a savanyúmáj. A helyiek disznóvágás idején készítik. Bár az éttermek állandó kínálatából hiányzik, előzetes egyeztetés alapján vállalkoznak az elkészítésére. Nagyon fontos tradicionális étel a birkapörkölt. Egyre nagyobb az igény az egészséges étrend, a reform-táplálkozás iránt, így ajánlatos lenne a vendéglátóhelyeknek ezt is figyelembe venni. Az éttermekben többnyelvű étlapok segítik a vendég választását, esetenként képekkel illusztrálva. Többnyire németül, szerbül is kommunikálnak a felszolgálók.

A minőség és színvonal további emelése kívánatos, ezért ösztönzési lehetőséget kell teremteni a halasi vendéglátóhelyek értékelésével és címek kiadásával.

f) A szőlő és a bor

A gyümölcs-és szőlőtermesztés, a borkészítés hagyományai is a felértékelődő adottságaink közé sorolhatók.

*A kunsági borvidékhez tartozó halasi termőtáj borászai a napsütéses órák magas számának, a könnyű homoktalajról visszasugárzott hőnek köszönhetően könnyed, üde, friss gyümölcsös ízekben gazdag szőlőket szüretelhetnek. Ez a tény alapul szolgálhat a **borturizmus** fejlesztésének, a bortúrák szervezésének lehetőségét is kínálja. A város borturizmusa fejlesztésében fontos szerepe lehet a bortereleést felügyelő hegyközségnek. A borrend – látványos megjelenésével, rendezvényeken való rendszeres részvételével – nagyban segítheti a kulturált borfogyasztás promócióját a bel- és külföldi érdeklődők körében egyaránt.*

A klímát, a termőhelyi adottságokat figyelembe véve, a modern technológiát magas színvonalon alkalmazva nemcsak a klasszikus alföldi borokat, a csendes mindennapok borát lehet előállítani, hanem kiváló alapanyagot például a szénsavas italokhoz, pezsgőkhöz, habzóborokhoz, ahol a hozzáadott munka, a tovább-feldolgozás új minőséget és értéket eredményez.

A mai minőségi borok előállításához termelt fajták a Kékfrankos, a Zöld Veltelini, az Olaszrizling, a Rajnai Rizling, az Ottonel Muskotály és a Zweigelt. A kékszőlő feldolgozásának fő eleme a héjon erjesztés, amelynek időtartama a megfelelő íz-, szín-, illat- és zamatanyagok eléréséig tart, a fahordóban történő érlelés során teljesedik ki a vörösbor harmonikus, bársonyosan fanyar jellege. A fehér szőlőfajták szigorúan betartott feldolgozási technológiája és a reduktív borkezelés eredményezi a borok illatában és ízében megjelenő könnyedséget és eleganciát.

Kiskunhalas 1985-ben megkapta a "Szőlő és bor városa" címet, tagja a Magyar Szőlő és Borvárosok Egyesületének. A város és környéke borászai a 90-es években alapították meg a Halasi Borrendet.

A Város Bora cím kiadásával tovább erősítjük a helyi borkultúrát.

A halasi borászatok közül a Halasi Borászati Kft. telephelye Kiskunhalason, az 53. számú főút közelében van. A Halas környéki ültetvényeken termelt szőlőből készített borok számára korszerű tárolótérrel, a fahordóban érleléshez ászoktérrel, saját palackozóüzemmel rendelkezik.

A 2001. évjáratú Kiskunhalasi kékfrankos a 2002. évi Alföldi Borversenyen és a Kunsági Borversenyen egyaránt Nagy Aranyérmét kapott.

g) Speciális helyi termék

Az Arany Kapu Rt. Kunfehértón borászati melléktermékek, mint pl. a szőlőtörköly, borseprő, továbbá különféle gyümölcsök feldolgozását végzi. Az alapanyagok gondos válogatását követően előállított, esetenként hosszú ideig érlelt párlatok palackozása az üzemben történik. A 0,5 l-es palackba töltött, hét fajtából álló halasi pálinka termékcsalád címkéin halasi csipkék képei láthatók. Közülük a Halasi körtepálinka és Halasi cseresznyepálinka elismert Hungaricum.

*Kiskunhalason készített különleges helyi termék a **konyakosmeggy** és **rumos cseresznye**, melyeket a Halasi Bonbon Kft. gyárt. A napfényes Duna-Tisza közén termő, mélyvörös színű meggy és cseresznye adja a kézzel készített bonbonok alapanyagát. A finom csokoládé-bevonattal, valamint konyakmeggyel/rumoscseresznyével töltött pralinék egyedülálló íz- és zamatanyagaival, kiváló élvezetet nyújtanak minden édességkedvelő számára.*

3.) Partnervárosi kapcsolatok, mint a városmarketing egyik meghatározó része

Európában a testvérvárosi kapcsolatok ötlete a második világháború után vetődött fel. A kontinens népei szükségesnek érezték, hogy közeledjenek egymáshoz, együttműködjenek a béke újjáépítésében, jó szomszédi viszonyt alakítsanak ki egymással. Mára, több mint 50 év múltán, az európai partnervárosi intézmény gazdag tartalommal rendelkező mozgalommá nőtte ki magát. Sok ország települését jól szervezett hálózat köti össze.

Kiskunhalas elsőként a jugoszláviai Kanizsával vette fel a kapcsolatot. 1967-et írtunk akkor, amikor a kezdeti lépéseket az akkori városvezetés a partnerség irányában megtette.

A rendszerváltás után a németországi Kronach és a lengyel Nowy Sącz voltak az első városok, akikkel 1994-ben a hivatalos kapcsolatfelvétel megtörtént. 1997-ben Sepsiszentgyörggyel, 1998-ban Hódmezővásárhellyel létesült testvérvárosi együttműködés. 2001-ben Szabadkával, 2005-ben a lettországi Aizkraukle-vel kötött a város kulturális együttműködési megállapodást azzal a céllal, hogy a két települést összekötő baráti szálak tovább erősödjenek.

Testvérvárosi kapcsolataink egyre gazdagabbak. A kulturális kapcsolatok mellett több általános és középiskola ápol testvériskolai kapcsolatot. Az utóbbi 2-3 évben a gazdaság terén az együttműködés erősödését figyelhetjük meg. Évente átlag 1300-1500 polgár (diákok, felnőttek, civil szervezetek, sportolók, kulturális csoportok) vesz részt a testvérvárosi kapcsolatok keretében szervezett különböző programokban, rendezvényeken, diákcsereken.

Városunk ezelőtt három alkalommal kapott kitüntetést testvérvárosi kapcsolatai elismeréseként. **1999-ben az Európa Tanács Európa Diplomáját** vehette át jó kulturális együttműködéséért és a diákcsera-kapcsolatok támogatásáért. **2001 őszén a Becsületzászló** fokozatot érdemelte ki településünk az európai gondolkodásmód kiszélesítése terén kifejtett szolgálataiért, az európai egység és megértés érdekében tett erőfeszítéseierért. **2005-ben pedig az Európa Tanács Díszlakettjét** az európai gondolatiság szélesítésében végzett tevékenységéért vehettük át.

2. Fogadási feltételek

A) Közlekedés

1. Közutak

Kiskunhalas idegenforgalmának bonyolításában a közút szerepe a meghatározó. A városon áthaladó 53-as számú nemzetközi főút az észak-déli irányú forgalomban meghatározó, míg a kelet-nyugati irányú közlekedést a Szeged- Kiskunhalas, Kiskunfélegyháza – Kiskunmajsa -Kiskunhalas illetve a Baja – Jánoshalma - Kiskunhalas és a Kecel - Kiskunhalas közötti alsóbb rendű műutak bonyolítják. A közutak műszaki állapota sajnos nem kielégítő, sőt egyes szakaszokon rossz minőségű. Az 53-as főútvonal zsúfolt, erős a tranzit teherforgalom, ez tovább növeli a balesetveszélyt. Az országos illetve nemzetközi szinten jobb elérhetőség önmagában nem generál jelentős turisztikai forgalomnövekedést, de a forgalom összetételére valamint a hétvégi forgalmak növekedésére kihatással lehet.

2. Kerékpárutak

A város és a térség domborzati adottságait és a településszerkezetet figyelembe véve a kerékpározásnak inkább hivatásforgalmi (köznapi, gyakorlati), mint turisztikai hagyományai vannak. Az eddig elkészült kerékpárutak elsősorban a nagyobb forgalmú átkelési szakaszok mellett épültek ki, ez egyben azt is jelenti, hogy a turisztikai célt jobban szolgáló hálózatos jelleg nem került kialakításra. A cél egy olyan kerékpárút-hálózat kifejlesztése lenne, amely az eddigieknél jobban szolgálja a turizmus érdekeit és segíti a balesetmentes kerékpározás feltételeinek megteremtését.

3. Vasút

Kiskunhalasról a megye nagyobb városainak vasúti elérhetősége biztosított. A vasútvonalak kiépítettségének színvonala és műszaki állapota az ország egészéhez hasonlóan kedvezőtlen, a 21. század elvárható fejlettségétől jelentősen elmarad, az eljutási idők magasak. A vasút szerepe a városban élők számára elsősorban a távolsági összeköttetések biztosításában van. Ezek közül elsődleges a főváros, Budapest elérése, amellyel sajnos mind a mai napig nincs IC-összeköttetése a városnak. A vasút növekvő szerepet vállal az idegenforgalomban. A különböző, országos, regionális illetve helyi rendezvényekhez kapcsolódó utasforgalom számára kedvezmények nyújtásával, sőt az utazásszervezésbe való tevékeny bekapcsolódással is részt vállal a turizmusban.

4. Határforgalom

A közúti és a vasúti közlekedéssel kapcsolatos a város határforgalma is. A legközelebbi határátkelőhely Tompán található. A határátkelők szerepének erősödése csak a hozzájuk vezető köz- és vasutak minőségének javításával érhető el.

B) Szálláshelyek

A városban két egység képviseli a szállodai szolgáltatási színvonalat. A fogadóképesség azonban nagyobb létszámú szállodai elhelyezést igénylő programok lebonyolításához sajnos nem elegendő.

A panziók döntően magántulajdonú szálláshelyek, családasabb jelleggel működnek. Kínálatuk rugalmasan igazodik a vendégek differenciált keresletéhez. Jelentős szerepet vállalnak a tranzitutasok elszállásolásában, valamint a családi üdülések aktív lebonyolításában is.

A kempingek zöme az átutazók egy éjszakai elszállásolását szolgálja. Hosszabb tartózkodás csak az üdülési, aktív szabadidő-eltöltési adottságokkal és jól kiépített infrastruktúrával rendelkező kempingekben (Napfény Kemping) jellemző.

3. Analízis (összefoglalás)

A) Erősségek:

- értékes természeti adottságok, termál- és gyógyvíz
- sajátos életmódbeli hagyományok, gazdálkodás, tájjellegű gasztronómia
- magas színvonalú kultúra, művészeti élet, bevezetett, ismétlődő rendezvények
- a halasi csipke
- vendégszeretet, törekvés a turizmus élénkítésére
- térsgégi szakmai együttműködési készség
- testvérvárosi, testvérintézményi kapcsolatok

B) Gyengeségek:

- infrastruktúra hiányosságai (közlekedés, csatornahálózat)
- szálláskapacitás hiányosságai
- szolgáltatások változó minősége, színvonala
- közrend, közbiztonság
- környezeti gondok (környezet nem kielégítő tisztasága)
- komplex turisztikai termékek hiánya
- információ, tájékoztatás, hírverés hiányosságai, gyenge marketingmunka
- nyelvtudás elégtelensége
- akut tőkehiány új beruházásokra, szolgáltatások háttérének megteremtésére, kiadványok megjelentetésére
- szakmai (vállalkozói) és civil együttműködési készség hiánya
- helyi-kistérségi turisztikai-információs célú iroda hiánya

C) Lehetőségek:

- egyesi turisztikai attrakciók kialakítása
- fejlesztési források bevonása
- színvonalas szállodai és konferencia-kapacitások bővítése
- központ, regionális, kistérségi és helyi marketing-tevékenység összehangolása
- szorosabb együttműködés a magánszektoral a turisztikai – városmarketingben
- non-profit szervezetek, civil szerveződések megerősítése, bevonása
- lobbiérdekek erősítése
- egyesi, helyi sajátosságokra épülő termékek, szolgáltatások erősítése

D) Veszélyek:

- csak átmenő turizmus következtében vendégéjszakák számának csökkenése
- a megyében és a térségben lévő nagy települések elszívó hatása érvényesül

- alulinformáltság: az aktuális és fontos információk – a széles körű információhordozó eszközök hiányában – nem jutnak el a célzott rétegekhez.
- a koordináció és együttműködés hiányában atomizálódás az idegenforgalom helyi szereplői közt

II. FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

1. Fejlesztési stratégia

A stratégiai célok és fejlesztési prioritások meghatározása a helyzetértékelés valamint az országos, regionális, megyei és a helyi-kistérségi területfejlesztési koncepciókban megfogalmazott célok, fejlesztési stratégiai elképzelések alapján kerülhet sor.

Alapcél: A fenntartható fejlődés és fejlesztés alapján egyedi vonzerőink kihasználásával, magas színvonalú szolgáltatások nyújtásával versenyképes, komplex turisztikai termékek kialakítása, hatékony marketingmunkával azok megfelelő piacokra juttatása, mindezek eredményeként mind a belföldi, mind a külföldi vendégek, turisták itt-tartózkodási idejének meghosszabbítása és a bevételek növelése.

2. A város turizmusának, idegenforgalmának fejlődését szolgáló általános feladatok:

- A város turizmusa versenyképességének javítása érdekében az idegenforgalmi célkitűzések megvalósításában érintettek közötti együttműködés fejlesztése, koordináció javítása
- Komplex idegenforgalmi termékek létrehozásának ösztönzése a termék összetevői felett rendelkezők közötti „közvetítéssel”, találkozók szervezésével. A termékek, termékcsoportok fejlesztésének katalizálása az önkormányzat eszközeivel.
- Tematikus turisztikai termékek összeállítása és kiajánlása: természeti értékek, műemléktúrák, történeti emléktúrák, gasztronómia, lovas-túrák, stb.
- A nemzetközi – partnervárosi együttműködések fokozottabb kihasználása a turisztikai kapcsolatok kölcsönös fejlesztésére.
- A városmarketing részeként fontos feladat az **idegenforgalmi marketing tevékenység javítása**, operatív turisztikai marketingterv kidolgozása és az abban foglaltak végrehajtása.
- A külső tőke fokozottabb bevonása érdekében idegenforgalmi projektek kidolgozása és eljuttatása befektetési konferenciákra. Vállalkozásbarát környezet kialakítása.
- A helyi adóbevételek (különösen az idegenforgalmi adó és a hozzá kapcsolódó központi költségvetési támogatás) „visszaforgatása”, tervszerű felhasználása az idegenforgalom feltételrendszerének javítására.
- Az idegenforgalom kistérségi menedzselése, sajátos turisztikai arculat kialakítása, kistérségi programkínálat összeállítása, közös finanszírozású marketingje.
- Idegenforgalmi oktatás továbbfejlesztése: Tolmácsok, idegenvezetők, túravezetők, házigazdák felkészítése, biztosítása
- A helyi szakképző iskolára alapozva a vendéglátásban is jártas gazdasszonyképzés
- Idegenforgalom információs rendszerének javítása: HalasInform iroda hatékony működtetése. Útbaigazító táblák kihelyezése a városban.

- *Az idegenforgalmi és a turisták fogadásához szükséges egyéb szolgáltatások körének bővítése, színvonalának emelése, az ár és a színvonal összhangja. (vendéglátás, fizetővendég-szolgálat, személyi szolgáltatások, sportszerkölcsonzés, kerékpárkölcsonzés, gépjárművekhez kapcsolódó szolgáltatások, ajándéktárgyak értékesítése, csipkemotívummal díszített ajándékok, halasi, kistérségi termékek árusítása, stb.)*
- *Vendéglátó vállalkozókkal hatékonyabb kapcsolattartás*
- *Civil szervezetek bevonása különböző programokba*
- *Városháza udvarának átalakítása, idegenforgalmi vonzerővé tétele programokkal.*
- *A környezet minőségének javítása (köztisztaság, vizek tisztasága, szűnyogirtás, stb.) A település rendje, tisztasága, fásítás, virágosítás, parkok, utcák köztetek gondozása.*
- *A közrend és a közbiztonság terén a rendőrség, a polgárőrség, az önkormányzat és az idegenforgalmat bonyolítók közötti fokozottabb együttműködés.*
- *A helyi média szerepének erősítése az idegenforgalom és vendéglátás propagálása terén.*
- *Táborok fejlesztése, kihasználtságuk fokozása.*
- *A különböző célcsoportoknak megfelelő kínálat kialakítása, programok kijánlása (osztálykirándulások, nyugdíjasok, fürdővendégek, vadászok, természetfotósok, stb.)*

Eredményességi mutatók:

- **A kereskedelmi szálláshelyek kapacitása, vendégforgalma, a vendégejszakák száma.*
- **A magán szálláshelyek kapacitása, vendégforgalma, a vendégejszakák száma.*
- **Városi nagyrendezvények látogatottsága.*
- **Új turisztikai szolgáltatások bevezetése.*
- **Idegenforgalmi adóbevételek alakulása.*
- **Turisztikai fejlesztésre benyújtott és nyertes pályázatok száma, az elnyert támogatás fejlesztési célonként és területenként.*
- **Turisztikai, idegenforgalmi kiadványok száma, színvonala, terjesztése.*
- **Nemzetközi és hazai idegenforgalmi kiállításokon és vásárokon való megjelenés.*
- **Az idegenforgalmi kínálat Interneten való megjelenése, web-lapok száma.*

3.) Termékcsoport-fejlesztési lehetőségek

Az alapcél figyelembevételével az alábbi területek fejlesztése, további erősítése javasolt:

A) A halasi csipke és kultúra

*Érkezés a Csipkeházhoz, vendégvárás „csipkés” pálinkával és pogácsával.
A nagyteremben vetített ismertető előadás a csipke múltjáról, jelenéről (dia, videó)
Tárlatvezetés a kiállító-teremben, bepillantás a csipkevarrók műhelyébe.
Csipkevarrás kipróbálása
Csipke - TOTÓ kitöltése (magyar, német, angol nyelvű verzió)
Ha csoport érkezik és ajándéktárgyat vásárolnak bizonyos összeghatár felett (csipke, album,, videó, DVD, képeslap, stb.), a programok végén sorsoláson apró ajándékot nyerhetnek.
Programzárás ebéddel a kisteremben: Dékáni-tál, Markovics Mária levese, süteménye, pitéje, stb.*

- Városismereti séta – virtuális séta a városban
 - Thorma János Múzeum – vezetéssel, Thorma János képei és helytörténeti kiállítás
 - Alsóvárosi római katolikus templom megtekintése, orgonakoncerttel.
 - Református templom megtekintése
 - Zsinagóga, izraelita temető megtekintése
 - Séta a református ótemető – sírkőtárban, **előtte a temető rendbehozatala ajánlott!!**
 - Végh-kúria: Diószegi Balázs képeinek megtekintése, igény szerint művészettörténész tárlatvezetésével.
 - Gyűjtemények Háza: Berki Viola kiállításának megtekintése, igény szerint művészettörténész tárlatvezetésével
 - Virtuális galéria létrehozása
 - Városi Csillagda – bemutató megtekintése
 - Városháza tornyából nézelődés, panorámáról felvételek készítése – kísérő kell!
 - Város Napja és redempció
 - Nemzetközi Dijugrató Lovasverseny
 - Halasi Szüreti Karnevál
 - Borkultúra: pincelátogatás, borkóstoló – nyitott pincék - borudvar
- Találkozás a Borrend tagjaival, jelképes borlovag-avató**

*E napnak a délutánján fürdés a halasi strandon, masszázsléhetőség
Este a vacsora után: A Halas Táncegyüttes bemutatójának megtekintése (30-35 perces program, 2-3 párral)*

B) Gyalogolni jó! – túrázás Halas határában

Lehetőségek:

- a) az Alföldi Kék - Túra útvonalához kapcsolódva Inoka - Kisteleken keresztül Kunfehértóig gyalogtúra, esetleg a Pici paci lovastanya érintésével, holdrutás erdő útba ejtése, ebéd Kunfehértón.
- b) A szálláshelytől a Fejeték láprétig és vissza (természetvédelmi területre, természetfényképezési lehetőséggel, madármegfigyeléssel, stb.)
- c) Halas - Harkakötöny gyalogtúra, Kötönyi – tó és élővilága
- d) Sóstó – Fráterdomb – Jung-tanya
- e) Nordic walking – botsport meghonosítása

Esti programlehetőség: népdal-est citerazenével, íjászbemutató
(Halasi népdalkör, Szilaj citerazenekar, Tázlári citerazenekar, Mélykúti Szederinda Citerazenekar, Halasi Íjász Egyesület, Sóstói csárdában cigányzene)

*Kapcsolódó feladatok: turista- és túraútvonalak kitűzése, jelzések festése, útvonalak járhatóvá tétele, gondozása, karbantartása
Túravezetők/csoportkísérők felkészítése, biztosítása.*

C) Lóra fel!

A nagy hagyományokkal rendelkező lovas turizmus szolgáltatásainak, színvonalának emelése.

Nemzetközi lovasversenyek szerepének erősítése.

Királymező Lovas Egylet

Lovas tanyák Halason és környékén:

Tóth Balázs lovas tanyája
Tóth B. László lovas tanyája, Pirtón
Pici paci Lovas tanya, Kunfehértón
Bognár István lovas tanyája Kunfehértón
Vácz László lovas tanyája Felsőszálláson
Programválaszték -rehabilitációs / gyógylovaglás
-lovaglás futószáron, akadálylovaglás karámban
-túralovaglás kijelölt túrautakon, vezetővel
-sétakocsikázás a pusztán
-gyerekeknek állatsimogatás, ügyességi játékok
Lovas-bandérium bemutatója. Hagyományőrzés.

Gasztronómia: ebéd a lovas tanyán.
Csikóstokány, rablóló, betyárfalatok, lebbencsleves, gulyásleves, pörkölt, stb.
Vacsora: főzünk együtt bográcsost!
Zenekíséret: tárogatómuzsika
Lovastanyák – térkép és kiadványok

D) Üzleti és rendezvényturizmus

Jobban ki kell használni az adottságokat üzleti szemináriumok, konferenciák, továbbképzések Kiskunhalasra hozatalához, kísérő programokkal, fürdési lehetőséggel, étkeztetéssel, stb.

E) Csillagtúrák Halasról (1-1 napos kirándulások)

a) Kecel – Kalocsa – Kiskőrös - Soltvadkert

Pintér Művek: katonai park, fegyvergyűjtemény – Kalocsai tájház, paprikamúzeum, pingálás, Juca néni csárdája, székesegyház orgonakoncerttel, érseki palota, könyvtár, kincstár megtekintése – Petőfi-ház, séta a városban, közúti szaggyűjtemény – fagyraltozás

b) Ópusztaszer – Szeged

A Magyarok bejövetele panorámakép, szabadtéri múzeum. Ebéd Szegeden (halászlé), Móra Ferenc Múzeum megtekintése, séta a belvárosban, fagyraltozás a Virág cukrászdában

c) Baja – Gemenc – Hajós

*Séta a Szentháromság téren, Türr István - emlékmű, halászlékóstoló a Sugovica-part i Vén diófa halászcárdában, Gemenci - erdő, erdei kisvasút, természetfotózás
Délután visszaútban Hajós, pincelátogatás, borkóstoló*

d) Kecskemét - Bugac

Kisvonattal Kecskemétről Bugacra. Ebéd a bugaci csárdában, csikósbemutató, pástormúzeum, délután séta Kecskeméten

e) Szeged – Mórahalom (fürdéssel)

f) Kiskunmajsa:

'56-os múzeum, kápolna, fürdő, ebéd a Lópofa csárdában

g) Tompa: Szent Anna templom, Kelebia: halastavak vízvilága

F) „5 nap-5 víz”

Kitekintve Halason kívülre is – a fogadási feltételek javításával, szolgáltatások fejlesztésével lehet a vízhez kapcsolódó üdülést fejleszteni.

Horgásztúra – vérbeli horgászoknak:

Duna, Tisza, Sóstó, Sziksósfürdő (Kiskundorozsma), Szelidi-tó, Büdös-tó, Kunfehértó stb.

(Horgászengedélyek, napijegyek intézése, teljes napi ellátás és utaztatás megszervezése)

G) Színes programok

-Kántor András Veterán Autós Egyesület: látogatás egy felújító műhelyében, utazás veterán járművel.

-Fitness, wellness programok

-Sárga folyékony aranyunk, a méz. Édes program: mézkóstoló, mézeskalács-sütés.

-Írisz napok Kiskunhalason - csak májusban lehetséges.

-Kerékpár-kölcsönzési lehetőség megteremtése

-Mesterségek Háza: kézműves lehetőség megteremtése

-Rövid kurzus, kézművezés, rajzolás, festés művésztanárok vezetésével.

-Sport, rekreáció

-Sárkányrepülés

-Erdei tornapálya

-Terepfutás

-Szépségturizmus: manikűr, pedikűr, kozmetika, fodrász, stb.

-Mocsári ciprusok megtekintése

-Marx tér: Tájház megtekintése (**fejlesztés szükséges**) Mesterségek Háza - kézművezési lehetőség megteremtése

-Teniszezési lehetőség a városi tenispályán.

-Múzeumi éjszaka

H) Vadászturizmus

Fejlesztése rövid-, közép és hosszú távon is egyaránt támogatandó.

I) Kerékpáros turizmus

Kerékpárutak melletti tanyak látogathatóságának megteremtése (paraszti mezőgazdasági eszközök, állatok, gasztronómia, életmód

Meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy az ún. „olajos utak” mennyire alkalmasak kerékpárút funkció ellátására is.

4.) Kiskunhalas Város Önkormányzatának feladatai a koncepció megvalósításában:

- A hatásköri törvénynek megfelelően az önkormányzat összehangolja az idegenforgalom helyi érdekeit a kistérségi, megyei és országos érdekekkel.
- Gondoskodik a helyi értékek feltárásáról, bemutatásáról, propagálásáról.

- *Összehangolja az idegenforgalom helyi fejlesztését és elemzi a terület idegenforgalmának alakulását.*
- *Az idegenforgalmi feladatok ellátásának finanszírozására az önkormányzat éves költségvetési rendeletében idegenforgalmi céltartalékot hagy jóvá. A saját források szűkössége miatt szükséges a különböző pályázatok adta lehetőségek igénybe vétele is.*
- *HalasInform Turisztikai és Információs Pontot hoz létre a városba látogató turisták, vendégek gyorsabb és hatékonyabb tájékoztatása érdekében*
- *Halaskártyát bocsát ki a városba látogató turisták és a lakosok részére, amellyel kedvezményeket használhatnak ki.*
- *Ösztönzi halasi – kistérségi ajándéktárgyak, termékek forgalmazását.*

5.) Gazdasági feltételek

*A következő időszakban a turizmussal, mint vezető ágazat fellendülésével kell számolni országos szinten is, így ehhez a konjunktúrához kapcsolódva meg kell teremteni a helyi és a kistérségi idegenforgalom és turizmus anyagi bázisát. **Célszerű lenne egy idegenforgalmi alap létrehozatala,** amely stabil alapot teremtene különböző marketing tevékenységek fejlesztéséhez, kiadványok, reklámfilmek készítésére, írott és elektronikus információk eljuttatására a célközönség felé. Ezt a pénzügyi alapot a valamelyik városi közalapítvány (pl. a Civil Alap Közalapítvány vagy a Városért Közalapítvány) kezelhetné.*

Friss pályázati pénzek (Európai Unió illetve hazai kiírások) bevonásával mind infrastrukturális, mind programspecifikus fejlesztések megoldhatók lennének.

Összességében a város idegenforgalmi vonzereje – a meglévő hiányosságok felszámolásával, megfelelő termék- és szolgáltatásfejlesztéssel olyan, a megye településeinek, kistérségeinek markáns, egyedi adottságaira épített színes és változatos kínálat kialakítását teszi lehetővé, amely nem csak a magyar elvárásokat, de az európai uniós követelményeket is teljesíti és illeszkedik a dél-alföldi régió turisztikai imázsához is.

6.) Intézkedési terv

Kiskunhalas Város Önkormányzatának az Idegenforgalmi koncepció elfogadása utáni végrehajtandó feladatai:

	<i>Az intézkedés tárgya</i>	<i>Határidő:</i>	<i>Felelőse:</i>
1.	<i>Települési idegenforgalmi alap</i>	2008.	<i>Alpolgármester</i>

	<i>létrehozatala</i>		<i>HUPOF fő. vez.</i>
2.	<i>HalasInform Turisztikai és Információs Pontot kialakítása.</i>	<i>2007.</i>	<i>Alpolgármester HUPOF fő. vez.</i>
3.	<i>Idegenforgalom szereplői közötti együttműködés fejlesztése, koordináció javítása.</i>	<i>azonnal</i>	<i>Alpolgármester HUPOF fő. vez.</i>
4.	<i>A nemzetközi – partnervárosi együttműködések fokozottabb kihasználása a turisztikai kapcsolatok kölcsönös fejlesztésére.</i>	<i>folyamatos</i>	<i>Alpolgármester HUPOF fő. vez. Partnervárosi ref.</i>
5.	<i>Idegenforgalmi oktatás továbbfejlesztése: Tolmácsok, idegenvezetők, túravezetők, házigazdák felkészítése, biztosítása.</i>	<i>2008-tól folyamatos</i>	<i>Alpolgármester HUPOF fő. vez.</i>
6.	<i>A környezet minőségének javítása. A település rendje, tisztasága, fásítás, virágosítás, parkok, utcák köztetek gondozása.</i>	<i>folyamatos</i>	<i>Alpolgármester HUPOF fő. vez. Főkertész</i>
7.	<i>A helyi média szerepének erősítése az idegenforgalom és vendéglátás propagálása terén.</i>	<i>azonnal</i>	<i>Alpolgármester HUPOF fő. vez. Sajtóreferens Médiavezetők</i>
8.	<i>A külső tőke fokozottabb bevonása érdekében idegenforgalmi projektek kidolgozása és eljuttatása befektetési konferenciákra.</i>	<i>2007-től folyamatos</i>	<i>Alpolgármester HUPOF fő. vez. Pénzügyi ov.</i>
9.	<i>Turisztikai, idegenforgalmi kiadványok készítése, terjesztése. Városmarketing.</i>	<i>azonnal</i>	<i>Alpolgármester HUPOF fő. vez.</i>
10.	<i>Nemzetközi és hazai idegenforgalmi kiállításokon és vásárokon való megjelenés.</i>	<i>2008. évtől</i>	<i>Alpolgármester HUPOF fő. vez.</i>
11.	<i>Halaskártya kibocsátása a lakosok és a városba látogató turisták részére</i>	<i>2007.</i>	<i>Alpolgármester HUPOF fő. vez.</i>
12.	<i>Civil szervezetek bevonása az idegenforgalmi tevékenységekbe</i>	<i>folyamatos</i>	<i>Alpolgármester HUPOF fő. vez. Civil referens</i>
13.	<i>Interneten elérhető információk aktualizálása, folyamatos karbantartása.</i>	<i>azonnal</i>	<i>Alpolgármester HUPOF fő. vez. Szám. tech. csop. vez.</i>
14.	<i>Alacsony költséget igénylő háttér kialakítása: túraútvonalak kijelölése, kerékpár-kölcsönzési lehetőség megteremtése, illegális szemét-lerakóhelyek megszüntetése, stb.</i>	<i>folyamatos</i>	<i>Alpolgármester HUPOF fő. vez.</i>
15.	<i>Az idegenforgalmi koncepció felülvizsgálata</i>	<i>kétévente</i>	<i>Képviselő-testület</i>

Kiskunhalas, 2007. május 31.

